

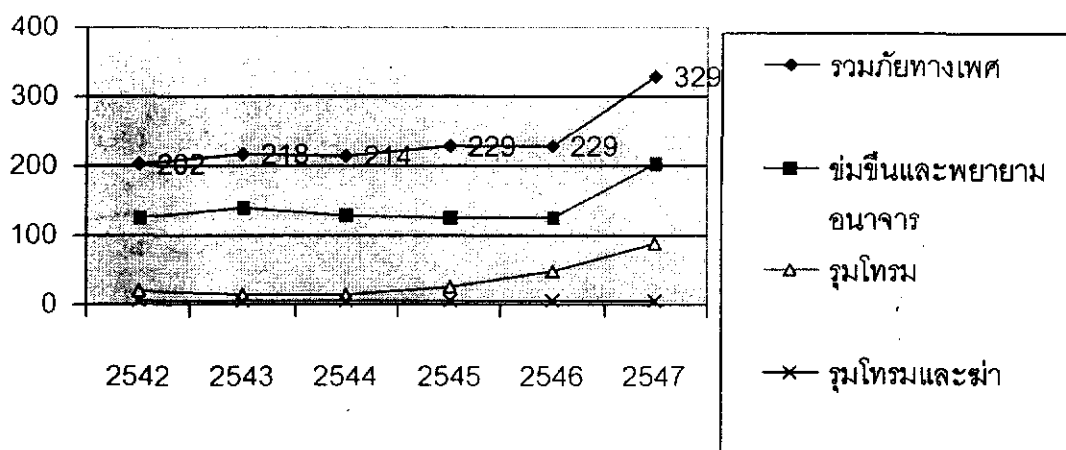
บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“อาชญากรรม” เป็นปรากฏการณ์หนึ่งของสังคมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเหยื่อ ทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่คู่กับสังคมมาตลอด และอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อสภาพจิตใจอย่างรุนแรงของเหยื่อคือ อาชญากรรมทางเพศ ซึ่งเหยื่อของอาชญากรรมประเภทนี้มักจะเป็นเด็ก ผู้หญิง คนพิการ และคนชรา เพราะมีสรีระและสมรรถภาพที่ต่ำกว่าจึงมีโอกาสตกเป็นเหยื่อได้ โดยนับว่าเป็นอาชญากรรมที่รุนแรงที่สุดสำหรับเหยื่อหากไม่รวมถึงการเสียชีวิต เนื่องจากทำให้เหยื่อรู้สึกอับอายจนไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติเสมือนเป็นตราบาปให้แก่เหยื่อ ทำให้เกิดความฝังใจจนไม่สามารถลืมเลือนเหตุการณ์เลวร้ายนั้นได้ ซึ่งสภาพจิตใจเป็นเรื่องที่จะเยียวยาอ่อนมากไม่สามารถประเมินค่าได้กับทรัพย์สินหรือมูลค่าใด ๆ หากเทียบกับผลที่เหยื่อได้รับในการฟื้นฟูสภาพจิตใจของเหยื่ออาจต้องใช้เวลาในการเยียวยาชั่วระยะหนึ่งหรืออาจใช้เวลานานกว่านั้นขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาชญากรรมทางเพศที่กระทำต่อเหยื่อ แม้ความรุนแรงของอาชญากรรมทางเพศจะส่งผลทั้งทางด้านร่างกายทรัพย์สินและสภาพจิตใจของเหยื่อ แต่จำนวนสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมทางเพศก็ได้เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความปลอดภัยในสังคมของเหยื่อลดน้อยลง ดังปรากฏตามสถิติจากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ดังนี้

แผนภูมิที่ 1.1
จำนวนข่าวทางเพศจากหนังสือพิมพ์รายวัน
ตั้งแต่ปี 2542-2547

ที่มา: ไทยรัฐ, เดลินิวส์, มติชน, ข่าวสด และ กรุงเทพธุรกิจ, 2547.

จากแผนภูมิกราฟที่ 1 แสดงให้เห็นชัดเจนว่า ข่าวเกี่ยวกับภัยทางเพศปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เพิ่มสูงมากขึ้นในปี 2547 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ ที่จำนวนข่าวอยู่สูงกว่า 200 ข่าวเล็กน้อย แต่ปี 2547 จำนวนข่าวเพิ่มขึ้นถึง 329 ข่าว สิ่งที่น่าสนใจคือจำนวนข่าวที่เกี่ยวกับการรุมโทรม หรือก็คือการข่มขืนหมู่ ระหว่างปี 2542-2547 เพิ่มสูงมากขึ้นเกือบ 100 เท่า (กฤตยา อาชวนิชกุล, 2547) อย่างไรก็ตามสถิติดังกล่าวเป็นเพียงแค่สถิติจากการ นำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเท่านั้น ยังมีการกระทำผิดทางเพศอีกจำนวนมากที่ไม่ได้ถูกนำเสนอทางสื่อมวลชน ซึ่งอาจทำให้สถิติคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

ตารางที่ 1.1
สถิติคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศทั่วราชอาณาจักร
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545-พ.ศ.2547

ประเภทความผิด	พ.ศ.2545		พ.ศ.2546		พ.ศ.2547	
	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้	รับแจ้ง	จับได้
ข่มขืนกระทำชำเรา	4,435	2,548	4,811	1,703	5,041	1,860
ข่มขืนและฉ้อ	10	8	9	6	11	8

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2548.

นอกจากนี้ข้อมูลสถิติคดีเกี่ยวกับความผิดทางเพศจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังชี้ให้เห็นว่า ตั้งแต่ พ.ศ.2545-พ.ศ.2547 สถิติการเกิดอาชญากรรมทางเพศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต และเมื่อเทียบกับสถิติของการจับกุมดำเนินคดีกลับมีจำนวนน้อยกว่าการได้รับแจ้งถึง 2-3 เท่าตัว การจับกุมที่มีจำนวนน้อยนี้ทำให้อาชญากรลอยนวลและกลับมากระทำความผิดอีก เช่น กรณีข่าวว่าในจังหวัดหนึ่งมีการตั้งเป็นกลุ่มแก๊งค์รั่มโทรมหญิงขึ้นมา ยิ่งไปกว่านี้ยังมีตัวเลขมีดอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าแจ้งความหรือถูกรายงานจากสื่อมวลชน เนื่องจากความอับอายและการถูกตีตราจากสังคม รวมถึงอาชญากรรมทางเพศยังเกิดจากคนใกล้ชิดด้วยจึงทำให้ตัวเลขของอาชญากรรมทางเพศไม่ปรากฏตามข้อเท็จจริง ซึ่งจากสถิติการถูกละเมิดทางเพศโดยเครือข่ายนี้จะกระทำโดย 1. พ่อ-ลูก จำนวน 12 ราย 2. พ่อเลี้ยง-ลูกเลี้ยง จำนวน 10 ราย 3. เครือญาติ จำนวน 13 ราย (เดลินิวส์, 2546, น. 1) ทำให้ตระหนักถึงภัยทางเพศที่มีอยู่รอบตัวผู้หญิงแม้แต่คนใกล้ชิด

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ได้ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ภัยทางเพศของผู้หญิงไทยที่เพิ่มขึ้นทุกปีและมีอยู่รอบด้าน ทำให้มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้หญิงที่ต้องระมัดระวังเพิ่มขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อ ซึ่งการเกิดอาชญากรรมทางเพศนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุและมีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่มีความเห็นว่าตัวเหยื่อเองก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการกระทำผิดดังกล่าวได้ กล่าวคือ เกิดจากการที่เหยื่อแต่งกายล่อแหลมในลักษณะยั่ววน เป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็นหรือไปอยู่ในสถานที่เปลี่ยวตามลำพัง อย่างไรก็ตามก็ยังมีส่วนหนึ่งที่มีความเห็นว่าเหยื่อบางประเภทก็ไม่ได้มีลักษณะล่อแหลมแต่อย่างใด

ดังนั้นสาเหตุการเกิดอาชญากรรมทางเพศจะประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๆ 3 ส่วนคือเหยื่อ อาชญากร และโอกาส เมื่อใดก็ตามที่ทั้ง 3 ปัจจัยมาพบกันเมื่อนั้นก็จะเกิดอาชญากรรมทางเพศขึ้นได้ ฉะนั้นการแต่งกายของเหยื่อจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศของอาชญากรและไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ปล่อยให้สัญชาตญาณดิบเข้าครอบงำและกระทำในสิ่งที่ตัวเองต้องการโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เพียงเพื่อสนองความต้องการดิบของตนเท่านั้น นอกจากนี้สาเหตุของการก่ออาชญากรรมทางเพศยังอาจเกิดจากความผิดปกติทางบุคลิกภาพ ร่างกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมที่มีส่วนผลักดันให้ก่ออาชญากรรมทางเพศขึ้น ซึ่งมูลเหตุในการก่ออาชญากรรมทางเพศจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ปัจจัยแวดล้อมที่เข้ามามีกระตุ้น

และด้วยสาเหตุแห่งการกระทำผิดที่แตกต่างกันของอาชญากร การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดย่อมมีความแตกต่างกัน และหน่วยงานที่มีบทบาทในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดก็คือกรมราชทัณฑ์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ช่วยขัดเกลาและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำผิดให้ถูกต้องเหมาะสมในการกลับมาอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติ ทั้งนี้เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเพศในปัจจุบันที่มีจำนวนสูงขึ้น ดังนั้นการจำคุกจึงไม่ใช่วิธีการที่จะช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ให้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก กรมราชทัณฑ์จึงได้จัดทำโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศขึ้นโดยมุ่งเน้นเพื่อการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุไม่ใช่เป็นการแก้ที่ปลายเหตุเพียงอย่างเดียว หากแก้ไขที่ปลายเหตุเพียงอย่างเดียวก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำในพฤติกรรมแบบเดิมอยู่ อีก ซึ่งในการดำเนินการตามโปรแกรมที่เรือนจำกลางนครปฐมอันเป็นเรือนจำนำร่องและได้ผลตอบรับเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ผู้กระทำผิดทางเพศได้บรรยายความรู้สึกภายหลังจากการเข้าโปรแกรม ดังกล่าวว่า มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศในทางที่มีความเหมาะสมขึ้น รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า รู้จักการจัดการกับปัญหา ยอมรับความผิดพลาดและต้องการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของตนเองเพียงแต่ขอให้สังคมให้โอกาส ซึ่งทำให้มีกำลังใจในการที่จะกลับออกไปเป็นคนดีของสังคม นอกจากนี้ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังภายหลังเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศพบว่า ผู้ต้องขังมีระเบียบวินัยมากขึ้น มีการวางแผนชีวิต ตลอดจนรู้จักการแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้อง รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ ผู้ต้องขังมีความสำนึกต่อการกระทำผิดและพร้อมที่จะกลับตัวเป็นคนดี ดังนั้นจึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาว่าผู้กระทำผิดเมื่อผ่านโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศแล้ว ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติของผู้กระทำผิดไปในทางที่ดีหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่ง

มาตรการของ กรมราชทัณฑ์ในการที่จะช่วยป้องกันสังคมจากปัญหาอาชญากรรมทางเพศอีกทางหนึ่ง

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ผู้ศึกษาในฐานะนักศึกษาสาขาบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปฏิบัติงานอยู่ในส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้จัดให้มีโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศขึ้น โดยมีเรือนจำกลางนครปฐมเป็นเรือนจำนำร่อง ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติของผู้ต้องขังที่มีภายหลังได้รับการแก้ไขฟื้นฟูโดยโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานอันจะนำมาซึ่งการพัฒนาโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกลุ่มนี้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตในการศึกษา

สำหรับขอบเขตของการวิจัยนั้นจะทำการศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังที่กระทำความผิดทางเพศในคดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีรุมโทรมและคดีพรากผู้เยาว์ที่เข้าร่วมโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังที่กระทำความผิดทางเพศทั้ง 2 รุ่น จำนวน 50 คน ที่เรือนจำกลางนครปฐม และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จำนวน 5 คนและญาติผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วและผ่านการเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ จำนวน 1 คน เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลและวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศที่มีต่อผู้ต้องขังคดีทางเพศของเรือนจำกลางนครปฐม

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นต่อเรื่องนั้น ๆ

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดทางเพศ หมายถึง ผู้ที่กระทำผิดต่อกฎหมาย และถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุก ในลักษณะของการข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร การล่อลวงเพื่อให้สำเร็จความใคร่ คดีความผิดทางเพศ เป็นต้น

โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟู หมายถึง กิจกรรมที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศซึ่งดำเนินการที่เรือนจำกลางนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบทัศนะของผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
2. ทำให้ทราบทัศนะของผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศ
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น